

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po nj. plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstirke za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprete reklamacije na poštne proste.

Cenjenim naročnikom. ❀ ❀

Pred dobrim mesecem smo poslali vsem naročnikom, ki še niso plačali naročnine, izkaz, koliko nam še dolgujejo za list. Prosili smo jih ob enem tudi, da naročnino prej ko mogoče pošljejo, ker bi jim morali drugače list ustaviti. Mnogi naročniki so res storili svojo dolžnost, a veliko jih še dolguje naročnino. Zato tiste naročnike, ki še svoje dolžnosti niso izpolnili, zopet opozarjamo in prosimo, naj takoj zaostalo naročnino plačajo, ker drugače lista ne dobijo več. Pri današnji številki, imajo naročniki, ki še naročnine niso plačali do konca lanskega leta, na ovitku velik rdeč križ, in ta številka bo zadnja, ki jo bodo dobili, ako ne plačajo.

UPRAVNIŠTVO.

Deželni zbor zaključen.

Zasedanje Štajerskega deželnega zbora, ki se je sešel dne 20. septembra, je bilo z dnem 2. oktobra zaključeno. Vse delovanje deželnih poslancev je obstajalo v tem, da so se med seboj pridno pogajali in posvetovali, kako dovesti mir in spravo med slovenskim in nemškim ljudstvom. Toda pogajanja so se razbila ob nestrpnosti nemško-nacionalnih poslancev, kateri niso hoteli na noben način privoliti, da se meri spodnještajerskemu ljudstvu z enako mero, kakor srednje- in zgornještajerskemu.

Treba si je to dobro zapomniti, da ne bodo zopet štajercijanci in nemški priseljenci pačili resnice. Da so nemški nacionalci res krivični proti Spodnjim Štajercem in da postopajo nestrpno, to nam dokazuje tudi zadržanje nemških veleposestnikov in nemških

krščanskih socialcev. Ti so bili voljni, vsaj v jako zmerni meri, ugoditi opravičenim zahtevam Slovencev, toda nemško-nacionalni poslanci tega niso pustili: še več, grdo in ljuto jih vsled tega napadajo v svojih listih ter jih zmerjajo z izdajicami. Opozarjamo, da se nahajajo v zvezi nemško-nacionalnih poslancev razen Wastiana tudi ti-le znani gospodje: ptujski Ornič, mariborski Neger, celjski dr. Negri, marenberški Langer in mutski Erber. Ti so sokrivi, da deželni zbor ne dela.

Zalostno za časa pogajanj pa je bilo, da so slovenski liberalci pomagali nemško-nacionalcem ter jih s svojimi neresničnimi poročili o razmerah na Spodnjem Štajerskem utrjevali v odporu proti pravičnim slovenskim zahtevam. Namesto, da bi stali ob strani svojih bratov, ki so se borili za pravice svojega ljudstva, pa so stali kot pomagači pri nemško-nacionalni večini in ji vzbujali mnenje, da slovenske pritožbe o zapostavljanju našega ljudstva niso opravljene. Le eno tolažbo smo doživeli v tem času, da je namreč veliko pametnejših liberalcev vsled tega protinarodnega postopanja zapustilo liberalno stranko in izrecno odobravalo z ljudstvom vred nastop naših deželnih poslancev.

Zaključenje deželnega zbora vzamemo z mirnim srcem na znanje. Slovenski poslanci so začeli obstruirati, ker niso dobili od deželnega zbora ničesar koristnega za svoje volilce, pač pa je bila nevarnost, da se celo oškoduje spodnještajersko ljudstvo. Sedaj je vsa ta nevarnost izključena. Krivi na nedelavnosti deželnega zbora pa so nemško-nacionalci vsled svoje nestrpnosti in napetosti, v kateri so jih po prijateljski podpirali naši štajercijanci in liberalci!

Osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru

pozivlja vse posestnike na Spodnjem Štajerskem, da pristopijo kot ud k Osrednji zadrugi za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje. Važno je za nas, da imamo kolikor mogoče veliko število udov, ker se bo pri podeljevanju podpore oziralo na število udov. Čim več bodemo imeli udov, tem večja podpora se nam bo podelila.

Delež znaša 10 K, kateri se ne obrestuje, pač pa se pri izstopu vrne. Osrednja zadruga ima skrbeti v prvi vrsti za vnovčenje živine ter boče svojim udom odjemala živino takoj, ko bodo pri nas padle cene ži-

vine in pošiljala živino na najugodnejše trge. Pri skupni prodaji živine si zadruga ne računa niti vinarja, ampak odračuni si samo tiste stroške, ki pri prodaji resnično narastejo, kakor n. pr. voznina, tržna pristojbina (štantnina), stroški krmljenja na sejmu itd.; vse te stroške in še mnogo večje imajo pa tudi vsi živinski barantači in prekupci, ki postavljajo živino na najugodnejše trge ter delajo vrhu tega še masne zasluge; seveda letos ne ravno velikanskih, ker ima živina pri nas visoko ceno, pač pa v letih, ko imamo pri nas nizke cene.

Druga važna naloga Osrednje zadruge je, skrbeti za povzdigo živinoreje, in ravno za Spodnještajersko je to velevažnega pomena. Zadruga bo skrbela, da se bodo nastavili za posamezne kraje dobri, čiste pasme plemenjaki, in sicer za gornjegrajski, šoštanski, slovenjegrajski, marenberški okraj in pa cele Sl. gorice marijedvorska pasma. — Za rogaški, šmarski, celjski, laški, brežiški, knjiški, vranski, sevniški in kozjanski okraj m. uropoljska pasma. Osrednja zadruga bo oddajala tudi svojim udom dobre čiste pasme telice ali krave po znižani ali polovični ceni. Osrednja zadruga bo dobivala namreč od države podporo vsako leto, in sicer do leta 1918., nadalje se bo skrbelo za zavarovanje živine, za zboljšanje travnikov, hlevov, gnojišč, za ugodno dobavo krmil, posebno za ugodno dobavo močnih krmil, kakor na primer otrobi itd., nikdar pa za dobavo krmil: kukulus, molko itd., kakor se že vsa imenujejo, o katerih smo že tudi v „Gospodarskih Novicah“ poročali in naročali, da jih nikdo ne kupuje.

Na zgoraj naveden način bo mogoče živino še boljše in hitreje spraviti v denar, število živine pomnožiti, ter priti enkrat do boljše živine.

Vsak kmet-živinorejec bo po prečitjanju teh vrstic sprevidel, da je ta Osrednja zadruga velevažnega pomena za kmetički stan, zato je vas kmetje in zaupniki S. K. Z. najljubljeneje prosimo, da v prav obilem številu pristopate k zgoraj navedeni zadrugi. Ker je za nas važno, da imamo kolikor mogoče veliko število udov, smo se tudi obrnili na č. gg. župnike ter jim poslali brošuro, katera vsebuje pravila in spis o skupni prodaji živine, pristopnico in položnico, ter jih je že tudi mnogo pristopilo, za kar jim izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Nameravamo poslati tudi zaupnikom S. K. Z., ter jih najljubljeneje prosimo, da se v prav obilnem številu udeležujejo, in obenem še prosimo, da tudi še druge kmete-živinorejce pozivljajo k pristopu Osrednje zadruge.

PODLISTEK.

Naše jeruzalemsko romanje.

1. Na morju.

Zvečer, dne 20. septembra smo šli jeruzalemski romarji k počitku s sladko zavestjo: jutri stopimo na suho, na ljuba domača tla. Tudi morje se je hotelo od nas prijateljski posloviti. Zadnji dan pomorske vožnje po albanskih in dalmatinskih vodah, je kazalo nenavadno prijazno lice. Kakor zrcalo je izgledala morska gladina, solčni žarki so se veselo kopali v kristalno čisti mirni vodi; orjaška ladija „Tiroi“, ki je bila skoro 14 dni naš dom, je krepko rezala vodene brazde. Napočilo je jutro 21. septembra. Kolika sprememba! Za nami je privihral soparni jug, zanesel v morsko domovje nemir, nebo pa zaslrl s težkimi oblaki, ki so od časa do časa izsuli svojo moko v vsebino.

Kakor morska površina, so bile razburkane tudi naše duše. Nekaj viharnega, nestrpnega, koprnečega se je bralo vsem na obrazu. S telesom smo stali še na ladiji, a naša srca so na lahnih krilih hitela že tja čez Kras proti Ljubljani in dalje čez hribe in doline v domače kraje, k dragim svojcem. Čustva sladkega veselja in pričakovanja so polnila naša srca, a vmes so se marsikateremu na dnu duše oglašali tudi milotožni zvoki. Naše romanje je pri koncu, sv. dežela daleč za nami, minoli so dnevi, ko je naša duša brezskrbno liki novoporočena nevesta plavala v jasnih višinah najsvetejših čustev. Stopiti nam je zopet v tužno domovino, ki jo zastirajo oblaki razdora, krivice, preprirov, vrniti se nam je v tesne razmerice, kjer nas čaka butara vsakdanjih skrbi, med ljudi, ki

nas nočejo razumeti, ki nas zasledujejo, zaničujejo, preganjajo, sovražijo. In milo se nam je storilo v srcu. A v tem hipu nam je stopila pred oči veličastna Oljska gora in zagledali smo Gospoda, kako vdano prime kelih trpljenja, naša duša se je osrčila, naše srce je navdalo pogum. Le pogumno in veselo zopet na delo, na vojsko, okrepčani, z vzvišenimi vtiski iz sv. dežele!

In sedaj smo doma. Romarjem in tistim, ki so nas doma v duhu spremljali na potovanju, morda ustrežemo, če nekoliko razložimo vtiske, ki smo jih v svoji znotranjosti prinesli domov.

Ne mislimo tukaj podati natančnega romarskega dnevnika, tudi ne potopisa, ker je sv. dežela že itak podrobno opisana tudi v slovenskem jeziku. Odprli bomo knjigo znotranjega mišljenja in čutenja, odgrnili plast za plastjo ondi prihranjenih vtiskov ter izvajali iz njih sklepe. Na ladji smo imeli priložnost, se med seboj spoznavati in razgovarjati, zlasti bližnji rojaki. Slišale so se od začetka pritožbe, da nas je glavni odbor raztepel v vse mogoče skupine; Kranjci, Štajerci, Korošci, Primorci, Hrvati, vse je bilo pomešano. Posamezniki so prišli med čisto neznane ljudi. Skupina, v kateri je bilo največ Štajercev, je dobila za voditelja gospoda iz Goriškega ali iz Trsta, primorsko-kranjska skupina pa Štajerca; da, tako neusmiljeno so nas premešali, da so celo moža in ženo dejali v različne skupine. No, na ladiji ni bilo tega razločka. In polagoma smo se uverili, da je ta pisana razdelitev v nekem oziru bila dobra. Tako smo se bolj seznanili, Primorci s Štajercem, Korošci s Kranjcem, in to je močno poživilo zavest, da smo eden narod.

Ker bo tiskan imenik romarjev, ki smo ga dobili udeleženci, pač malokomu prišel v roke, navede-

mo tu imena štajerskih romarjev, zakaj Štajerci smo bili poleg Kranjcev najbolj zastopani. Številka v oklepajih pomeni romarsko številko, ki jo je imel vsak pripeto na levem rokavu; po teh številkah smo se spoznavali in razvrščevali.

Potočnik Jožef, bogoslovec od Sv. Roka ob Sotli (31), dr. Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru (102), Šket Mihael, župnik v Loku pri Zidanem mostu (202), Mikuš Valentin, župnik pri Sv. Juriju ob južni železnici (302), Vreže Janez, o. kr. učitelj v Mariboru (204), Ivan Luskar, kaplan v Novi cerkvi (210), p. Kazimir Kosobud, duhovnik nemškega reda v Ormožu (211), Ana Fidler iz Ogorevca (220), Katarina Vodeb, mladenka iz Zavodne pri Celju (222), Marija Sitar, kuharica v Dobrni pri Celju (223), Karl Goršek, cerkvenik v Kostivnici, Mihael Goršek, posestnik v Šmartnem (235), Jurij Gams, posestnik v Šmartnem (236), Jakob Kac, posestnik v Šmartnem (237), Fr. Polanec, pos. sin v Stanovskem (238), Fr. Lašek, župan v Stanovskem (239), Anton Herle, zasebnik v Solčavi (240), Gregor Plesnik, pos. v Solčavi (241), Jurij Robnik, posestnik v Lučah (242), Janez Ježovnik, posestnik v Lučah (243), Matija Zibret, mizar v Letušu (244), Fr. Prislán, posestnik v Paršljah pri Braslovčah (245), Franc Stožir, posestnik v Ternolatu pri Celju (246), Anton Jarc, pos. sin pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu (249), Matija Vipotnik, posestnik pri Sv. Petru v Savinjski dolini (250), Fr. Šiško, mizar v Selčah v Slov. gor. (251), Gregor Leben, posestnik v Žičah (252), Marjeta Florjan, šivilja na Vranskem (254), Gregor Potokar, župnik v Bočani (302), Anton Ferleš, misijonar v Gracu (303), Janez Kozine, župnik v Slivnici pri Celju (306), Martin Jurhar, kaplan v Konjicah (307), p. Bernardin Salamun, kaplan pri Sv. Trojici v Haložah (308), Fr. Le-